22.9.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 23.9.2021

Lausunto asiassa U 38/2021 vp - komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajaluotoista

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kannattaa kulutusluottoja koskevan sääntelyn uudistamista ja tukee direktiiviehdotuksen tavoitteita varmistaa korkean tason kuluttajansuoja ja kehittää luottoja koskevia sisämarkkinoita. KKV pitää tärkeänä vastata luottomarkkinoiden kehittymiseen ja digitalisaatioon. Sääntelyn uudistamisessa tulisi kuitenkin varmistaa, että kuluttajansuojaa tai voimassa olevaan direktiiviin perustuvaa ratkaisukäytäntöä ei tahattomasti heikennetä. Kuluttajaluottojen hintasääntelyssä ja muissa asioissa, joissa kansallinen lainsäädäntö takaa kuluttajansuojan korkean tason, KKV pitää tärkeänä säilyttää kansallista liikkumavaraa.

KKV kiinnittää huomiota ensinnäkin direktiiviehdotuksen mainontaa koskevaan artiklaan, joka mahdollistaa tiettyjen mainonnassa annettavien vakiotietojen poisjättämisen erityisissä tapauksissa, joissa vakiotietojen toimittamiseen käytetty viestin ei mahdollista tietojen visuaalista esittämistä. Erityisesti kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä on keskeinen tieto luotosta. Tiedon ilmoittamatta jättäminen voi johtaa virheellisen mielikuvan saamiseen luoton hinnasta. Jos käytetty mainosväline ei mahdollista kaikkien vakiotietojen esittämistä, välinettä ei pitäisi käyttää hintatietoja sisältävään mainontaan. Voimassa olevan sääntelyn mukaisesti luottosopimuksia mainostava voi tässä tapauksessa harjoittaa imagomarkkinointia mitään hintatietoja esittämättä.

Tiedonantovelvollisuus tulee täyttää kuluttajaa tosiasiallisesti hyödyttävällä tavalla myös yleismainontavaiheen jälkeen. Valtioneuvoston tavoin KKV suhtautuu varauksella ehdotukseen, jonka mukaan ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot olisi annettava vähintään päivää ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi sopimukseen, ja jos näin ei ole menetelty, luotontarjoajan olisi yhden päivän kuluttua sopimuksen tekemisestä muistutettava kuluttajaa mahdollisuudesta peruuttaa sopimus.

Luoton ennakkotietojen oikea-aikaisella toimittamisella on keskeinen rooli sen varmistamisessa, että luotonhakija pystyy huolellisesti harkitsemaan luoton tarvetta ja toisaalta vertailemaan eri luotonantajien tarjoamia luottoja. KKV ei pidä luultavana, että peruutusoikeudesta muistuttaminen tukee näitä päämääriä enää sopimuksen tekemisen ja mahdollisesti luoton nostamisen jälkeen. Voimassa olevaan direktiiviin perustuvan ratkaisukäytännön säilyttämiseksi artiklaa tulisi selkeyttää vähintäänkin siltä osin, että luoton ennakkotiedot on toimitettava hyvissä ajoin siinäkin tapauksessa, että ennakkotietojen toimittamisen ja sopimukseen sidotuksi tulemisen välissä on

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • www.kkv.fi

alle yksi päivä ja kuluttajaa muistutetaan mahdollisuudesta peruuttaa luottosopimus. Ennakkotiedot tulee lisäksi toimittaa pysyvällä sekä käytettyyn etäviestintävälineeseen soveltuvalla tavalla, kuten rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivissä säädetään.

KKV:n näkemyksen mukaan ennen sopimuksen tekemistä kuluttajalle toimitettava yhteenvetolomake tukee kuluttajan päätöksentekoa, mutta katsoo lomakkeen mahdollistavan luottotuotteiden välisen vertailun vain, jos yhteenveto sisältää kaikki keskeiset tiedot tarjottavasta luottotuotteesta, kuten kaikki luoton kustannukset.

Valtioneuvoston tavoin KKV kaipaa selvennystä direktiiviehdotuksen käyttämiin käsitteisiin ”joukkorahoitusluottopalvelujen tarjoaja” ja ”ei-toivotun luottojen myynnin kielto”. Esimerkkinä ei-toivotusta myynnistä direktiiviehdotuksen johdanto-osassa käytetään kuluttajille tilaamatta lähetettyjä etukäteen hyväksyttyjä luottokortteja tai kuluttajien tilinylitysmahdollisuuksien tai luottokorttien käyttörajojen yksipuolisia korotuksia. Tällaisiin tilanteisiin voidaan kuitenkin puuttua olemassa olevan sääntelyn puitteissa. KKV katsoo, että artiklan edustama kasuistinen sääntely voi pahimmillaan johtaa vastakohtaispäätelmiin, joiden mukaan muiden kuin nimenomaisesti kiellettyjen menettelyjen katsottaisiin olevan sallittuja. Mainittujen käsitteiden lisäksi KKV pitää epäselvänä muutosta luotonvälittäjän määritelmään. Määritelmä on KKV:n näkemyksen mukaan säilytettävä laajana, jotta direktiiviehdotuksen luotonvälittäjille asettamia velvollisuuksia ei voida kiertää.

Luottokelpoisuuden arvioinnin osalta KKV suhtautuu valtioneuvoston tavoin epäillen ehdotukseen, jonka mukaan luoton myöntäminen olisi joissakin tapauksissa sallittua silloinkin, kun luottokelpoisuuden arviointi osoittaa, että kuluttaja ei todennäköisesti pysty suoriutumaan sopimuksesta johtuvista velvoitteistaan. Mahdollisuuteen myöntää luotto näissä olosuhteissa tulisi lähtökohtaisesti suhtautua torjuvasti.

Paula Hannula
ryhmäpäällikkö